

Juryrapport Ds. Visscherprijs 2024

**Toespraak juryvoorzitter prof. dr. Petri Embregts
bij de 15e uitreiking van de Ds. Visscherprijs
in de Radboud Universiteit Nijmegen
op 14 maart 2024**

Dames en heren,

Het is mij als voorzitter van de jury een eer en genoegen om u op de hoogte te mogen stellen van de bevindingen van de jury van de Ds. Visscherprijs 2024.

Maar eerst even wat feiten. Dit keer werden er in totaal 18 proefschriften ingezonden, verdedigd aan elf universiteiten: vier aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, drie aan de VU, twee in Groningen, twee aan de UvA, twee aan de KU Leuven, één bij het Amsterdam UMC, een bij de Universiteit voor Humanistiek, een bij de Wageningen Universiteit, één aan de Radboud Universiteit en één aan Tilburg University.

De onderwerpen die aan de orde kwamen waren zeer uiteenlopend van aard. Ik geef u graag een aantal voorbeelden: onderzoek naar het hergebruik van data in gezondheidssystemen in de gehandicaptenzorg, de positieve en negatieve invloed van peers op jongeren met een licht verstandelijke beperking, ouder-kind hechting bij kinderen met ZEVMB, het bevorderen van een gezonde leefstijl van mensen met matige tot zeer ernstige verstandelijke beperkingen, het zichtbaar maken van het aantal mensen met een licht verstandelijke beperking in de (langdurige) ggz in Nederland en een onderzoek naar het concept 'afhankelijkheid' van mensen met verstandelijke beperkingen.

Al deze proefschriften dragen bij aan verdere kennisvermeerdering en mede daardoor verbetering van de zorg aan en kwaliteit van leven van mensen met een verstandelijke beperking. De jury wil dan ook benadrukken dat zij alle inzenders zeer erkentelijk is voor het inzenden van hun belanghebbende en waardevolle dissertaties. We kunnen daaraan hier helaas niet die aandacht geven die ze verdienen, maar op de website van het Ds. Visscherfonds (www.dsvisscherfonds.nl) kunt u van alle achttien proefschriften de samenvattingen lezen.

Dit gehoord hebbende, zult u begrijpen dat de jury voor een moeilijke opgave stond. Niet alleen de onderwerpen en vraagstellingen maar ook de onderzoeksmethodes waren zeer uiteenlopend van aard. Van etnografisch onderzoek waarbij de onderzoeker honderden uren besteedde aan observaties en interviews, naar het opzetten van experimenten en het doen van analyses op grote data-bestanden. Bij nadere kritische beschouwing sprong een aantal dissertaties eruit en kon de jury alles afwegend vervolgens unaniem tot een eindoordeel komen. De jury heeft bij de beoordeling vooral gelet op wetenschappelijke kwaliteit, innovatieve aspecten en maatschappelijke en praktische relevantie.

Alle inzendingen zijn door de jury uitgebreid besproken op basis van schriftelijke beoordelingen door de juryleden. De juryleden die als promotor of copromotor bij een promotie betrokken waren hebben zich bij de bespreking van die proefschriften uiteraard terughoudend opgesteld. Uit alle inzendingen werd eerst een shortlist opgesteld en vervolgens werden drie proefschriften genomineerd en werd tot slot unaniem een winnaar bepaald.

De drie nominaties gingen in alfabetische volgorde naar:

Marjolijn Heerings

The Good Care Relationship in Long-term Care

In dit proefschrift staat de zorgrelatie als onderwerp van onderzoek centraal. Via etnografisch onderzoek in verschillende zorgpraktijken bekeek de promovendus de dilemma's die ontstaan ten aanzien van waarden als eigen regie, zelfredzaamheid en participatie en de wijze waarop deze vorm krijgen in zorg en ondersteuning. Het proefschrift biedt hier een reflectie op. Tevens is een methode ontwikkeld waarmee cliënten, hun naasten en medewerkers gezamenlijk kunnen reflecteren op de zorgrelatie en tot verbetering kunnen komen.

Karlijn Pellikaan

Improving medical care for adults with Prader-Willi syndrome

Het Prader-Willi syndroom is zeldzaam en er is nog weinig bekend over medische aandachtspunten voor volwassenen met deze aandoening. Met dit omvangrijke proefschrift, dat maar liefst twaalf wetenschappelijke studies bevat, is de onderzoeker erin geslaagd om een bijdrage te leveren aan deze wetenschappelijke kennislacune, maar tevens om de gevonden resultaten direct toepasbaar te maken voor medici die met mensen met Prader-Willi syndroom werken. Dat dit nodig was, blijkt uit de brede toepassing van haar resultaten middels de handreikingen die zij professionals doet. De resultaten zijn eveneens geïntegreerd in internationale richtlijnen en hebben daarmee een duidelijk impact op de zorg voor mensen met deze zeldzame aandoening.

Miriam Zaagsma

The added value of on-demand remote support: Experiences with DigiContact: 24/7 available support for independently living people with intellectual disabilities

Een proefschrift dat op een zeer actueel (beleids)thema aansluit: de inzet van technologie in de zorg aan mensen met verstandelijke beperkingen. Centraal stond de toepassing en ervaringen met DigiContact, een vorm van ondersteuning op afstand. De onderzoeker heeft, steeds samen met een co-onderzoeker met een verstandelijke beperking, hier vandaag ook aanwezig, het onderzoek vormgegeven. De resultaten dragen bij aan het actuele debat over de organisatie van zorg en laten zien dat zorg op afstand een mooie aanvulling, maar geen vervanging kan zijn voor persoonlijk contact.

De jury koos uiteindelijk voor deze drie genomineerden vanwege hun specifieke bijdrage aan de kennisontwikkeling op het gebied van mensen met een verstandelijke beperking en daarmee aan de ondersteuning van kwetsbare mensen met een diversiteit aan beperkingen, maar ook aan theorievorming op aanpalende terreinen. Zij hebben hun onderzoek gedaan in samenwerking met velen: mensen met een verstandelijke beperking zelf, de vele zorgprofessionals die zich inzetten om de juiste zorg te kunnen bieden en uiteraard collega-onderzoekers in binnen- en buitenland. Maar ook hebben zij de resultaten met belangrijke implicaties voor de zorgpraktijk en beleid op een heldere en inspirerende wijze beschreven.

U zag en hoorde vanmiddag de kopgroep van een sterk deelnemersveld. Er kan echter slechts één onderzoeker de winnaar zijn van de Ds. Visscherprijs 2024. Alles afwegend heeft de jury na rijp beraad unaniem als eersteprijswinnaar aangewezen: **dr. Marjolijn Heerings.**

Mevrouw Heerings, de jury feliciteert u van harte met het behalen van de Ds. Visscherprijs 2024. Alvorens u de prijs krijgt overhandigd door de voorzitter van het Ds. Visscherfonds sluit ik af met een korte toelichting op het jurybesluit om u deze prijs toe te kennen:

In het proefschrift bestudeert dr. Heerings de zorgrelatie tussen mensen die zorg afnemen en degenen die hen ondersteunen en de dilemma's die hierin kunnen ontstaan. Mevrouw Heerings deed dat middels een etnografisch onderzoek, waarin een veelheid aan methoden gebruikt werd. Zij legde de dilemma's bloot waarmee cliënten en zorgverleners te maken kunnen krijgen wanneer zij onderdeel zijn van deze zorgrelatie. Het proefschrift wijst op nieuwe en relevante concepten die de reflectie over zorgrelaties kunnen aanscherpen, zoals 'collective tinkering' (gezamenlijk puzzelen/uitvogelen) of de 'burden of support' (de last van ondersteuning, die cliënten in de langdurige zorg kunnen ervaren).

In haar onderzoek bekeek dr. Heerings de zorgrelatie in verschillende sectoren: de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking, de zorg voor mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen en de zorg voor ouderen. De inzichten en sterke reflectie die zij op basis van haar onderzoek heeft beschreven, bieden als het ware een spiegel voor beleidsmakers en praktijk. Een spiegel opdat bewustwording ontstaat dat aandacht en reflectie voor normatieve complexiteit van waarde is. Het proefschrift geeft stof tot nadenken, op praktijk- en beleidsniveau. De door haar ontwikkelde methode 'Als je het ons vraagt', waarbij dr. Heerings samen met een theatergroep op een gestructureerde wijze een methode ontwikkelde die cliënten, medewerkers en naasten ondersteunt om gezamenlijk te reflecteren op de zorgrelatie om vandaaruit tot verbeteringen te komen.

De jury is onder de indruk van het vele werk dat verricht is, de scherpe reflectie en de nieuwe woorden die dr. Heerings ons als het ware heeft gegeven om te spreken over wat 'goede zorg' is. Haar prachtige proefschrift is oprecht een aanrader voor iedereen die in de langdurige zorg werkzaam is.

Rest mij om u namens de jury nogmaals van harte te feliciteren met de toekenning van de Ds. Visscherprijs 2024. Wij hopen dat deze prijs u en anderen zal stimuleren tot verdergaand onderzoek in het belang van mensen met verstandelijke beperkingen.

Tot slot ook een bijzonder hartelijke gelukwens aan de twee andere genomineerden, dr. Karlijn Pellikaan en dr. Miriam Zaagsma, die voor hun uitstekende dissertatie door het Ds. Visscherfonds beiden met een tweede prijs worden beloond. Ook u beiden veel succes gewenst met uw verdere onderzoeksactiviteiten.

Ik nodig hierbij als eerste Marjolijn Heerings uit om naar voren te komen en uit handen van Leonore Biegstraaten de Ds. Visscherprijs 2024 in ontvangst te nemen.

Prof. dr. Petri Embregts
juryvoorzitter

Dr. Marjolein Herps
jurysecretaris

Overige juryleden:

Dr. Carien Beurskens (bestuurslid Ds. Visscherfonds)

Prof. dr. Geraline Leusink

Prof. dr. Bea Maes

Prof. dr. Xavier Moonen

Dr. Sandra Mergler

